

עונג שבת (10)

איך לשמור את השבת

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת (כי תשא לא, טז)

האדם להיזהר שלא להבעיר אותם עולמית, וכל שכן ביום שבת קודש, שאז לא בוערת אש הגיהנום. אדם הכועס בשבת, ואדם הגורם מחלוקת בשבת, חס וחלילה, גורמים חס וחלילה שאש הגיהנום תבער בהם. יותר מזה אמרו בשם האר"י ז"ל, שחמורה אש המחלוקת עד כדי כך, שאפילו בשבת אין מנוחה לעושי המחלוקת רח"ל! כלומר אף על פי שבשבת בדרך כלל הגהינום שובת, מכל מקום אדם שגורם מחלוקת, הוא נישרף גם בשבת באש הגיהנום.

ומתוך אור "שבת קודש" א'

בית המקדש שבימינו: שבת

והנה בימים עברו, היה מקום למצוא את ה', בבית המקדש, השם יתברך רצה להדגיש את הפשטות של מציאות השראת השכינה בבית המקדש. ולכן צוה להדליק נר תמיד, על השולחן, ועל השולחן הזה תמיד מונח לחם הפנים חם כביום הלקחו. שכן, אם נכנסים לביתו של משהו ורואים חדר ריק, מבינים שאף אחד גר כאן. אך אם רואים שהאור דלוק, ויש לחם טרי וחם על השולחן, מבינים שמישהו גר כאן. לבית המקדש אפשר היה להיכנס להרגיש במציאות הקב"ה ולאהוב אותו. הוא אבינו שבשמים, והוא מעורב בחיינו, הוא אוהב אותנו ואיכפת לו מאתנו. זהו "ק-ל חי", לא פילוסופיה. והמקום לכך, היה בית המקדש.

היום אין לנו בית המקדש, ובית המקדש של זמננו הוא שבת קודש. היום בו ניתן במיוחד למצוא את השי"ת הוא שבת קודש. לשם כך ניתנה לנו השבת. בשבת אין כלל הזכרה של חטא, השי"ת מתייחס אלינו כמו אל ישי אבי דוד שהיה מאותם ארבעה שמתו בעטיו של נחש (שבת נה:), נטולי חטא ועוון. ואף שכבר עברנו כ"כ הרבה שבתות ואיננו מרגישים במציאות ה', טעם הדבר מבואר בקדמונים, שחושך העולם הזה מחלחל לתוך נשמת העולם, וקשה מאוד למצוא את ה' בעולם.

העובדה שאדם יכול שלא לראות את ה' ולא לירא ממנו ולאהוב אותו, זה נס גלוי, כיצד, אפוא, מתפטרים מאותו נס כדי למצוא את ה'? בשבת קודש, החושך הזה הופך לקליפה דקה. כמו שאם לא מנסים לקלף אותה, גם בשבת לא מוצאים את ה', אך אם באמת מחפשים, את ה', בעוד שבכל יום קשה למצוא את ה', בשבת קל מאוד למצוא אותו. ואני אומר זאת בפשטות: אם אתם מחפשים את ה', להכניסו לתוך חייכם, ודאי תמצאוהו בשבת קודש.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

זכות שמירת שבת כהלכתו מועיל למחול לו על כל עונותיו, כמו שאמרו בגמרא (שבת קיח), כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר: "אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מִחֻלּוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מַעֲשׂוֹת כָּל רָע" (ישעיה נו, ב), אל תיקרי מחללו אלא מחול לו. ומה שאמר כהלכתו, משום דידוע שיש ל"ט אבות מלאכות, ובכל אב כמה וכמה תולדות, ובירושלמי פרק כלל גדול איתא, דרבי יוחנן וריש לקיש דייקו כ"כ עד שמצאו בכל אב ל"ט תולדות. ולזה רמז הגמרא, שישמור שבת כהלכה, דהיינו שלא לחלל אותה בשום פרט. אך באיזה ענין נוכל לבא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרטיו, העצה היעוצה לזה, שיראה לזרז את עצמו ללמוד הלכות שבת ולחזור עליהם תמיד כדי שיידע האסור והמותר. שאי לאו הכי אפילו אם ילמד כל עניני המוסרים המזרזים לשמירת שבת כראוי, לא יועיל לו, וכדאיתא במדרש משלי לדעת חכמה ומוסר (משלי א, ב), אם יש בידו של אדם חכמה הוא יכול ללמוד מוסר, ואם אין בידו של אדם חכמה אין יכול ללמוד מוסר. והכונה, דאם הוא טועה בעיקר הדין, שחושב שאין זה בכלל איסור, מה יועיל לו המוסר בזה, והכא נמי בעניננו, אם הוא חושב על איזה דבר שאין זה בכלל מלאכה או שבות, לא יועיל לו שום מוסר. וכבר העיר בנו הגאון בעל "אורים ותומים" בספרו "יערת דבש", כי אי אפשר כלל במציאות שינצל מאיסור שבת, אם לא ילמד כל הדינים על בוריים היטב היטב.

הקדמת החפץ חיים על המשנה ברורה חלק ג'

השבת והשלום, "ברכוני לשלום"

אזהרה מיוחדת ניתנה ביום השבת מפני המחלוקת, ובוזהר הקדוש מובא על כך: "לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּחֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" (שמות לה, ג), אש זו היא אש המחלוקת, מכיון שאנשים פנויים ממלאכתם ביום השבת, עלולים הם לבוא בזמנם הפנוי לידי מחלוקת. הצווי "לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ", נאמר מיד לאחר שאמר הכתוב "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות לה, א), על סמיכות זו אמר רבי יהודה ליב גינז זצ"ל: הואיל ובשבת רגילים להתקהל ולבוא ביחד לבית הכנסת, ולשבת ביחד בקידושים, האנשים פנויים יותר לשיחות ולדיבורים, קיים חשש שמא יתלהטו הרוחות ויפרצו מריבות. לפיכך הזהיר הכתוב דוקא בשעת "ויקהל" "לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּחֵיכֶם", עוד הוסיף הרב גינז: השל"ה הקדוש כותב שאש המחלוקת ואש הכעס, צריך

סגולה להנצל מיחלול שבת

מובא ב"תנא דבי אליהו" (כו, כד): "זכור את יום השבת לקדשו" ו"כבד את אביך ואת אימך למען יאריכו ימך", כי מה ענין זה אצל זה? אלא ללמדך שכל זמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אין חטא של חלול שבת, ולא שאר שום כל חטא, בא על ידו, ואם חטא נמחל לו, שנאמר: "אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יִחְזֹק בָּהּ שְׁמֵר שֶׁבֶת מִחֻלּוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מִמַּעֲשׂוֹת כָּל רָע" (ישעיה נב, ב), אל תקרי מחלול, אלא מחול לו.

ומתוך אור "שבת קודש" א'

לזו עלי ואני פורע

איתא בגמרא (ביצא טו:): מאי"כ כי חדות ה' היא מעוזכם? אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר ברבי שמעון: אמר להם הקב"ה לישראל: בני! לזו עלי, וקדשו קדושת היום, והאמינו בי ואני פורע. לכאורה קשה, מדוע יש צורך קודם ללוות, ורק אחר כך הקב"ה פורע, מדוע לא יתן לנו הקב"ה מראש את הכסף לצורכי שבת? כך יש לפרש, כאשר אדם עובר עבירה, הוא גורם לכך שהשם יתברך ידיר אותו בהנאה, ואם כן כביכול לא יוכל השי"ת לתת לו את צרכיו לשבת קודש, בהיות האדם מודר הנאה ממנו. אולם הגמרא (נדרים לג.) אומרת, שמודר הנאה מחברו, פורע לו את חובו, לפיכך אומר השי"ת: "לזו עלי", שאף על פי שאתה מודר הנאה ממני, ואיני יכול לתת לך, מכל מקום כשתלוה לצורך שבת מותר יהיה לי לפרוע את חובך. וכל זה כשמוצא ללוות, אבל אם לא מוצא מי שילווה לו, מותר הנדר של הקב"ה ממילא, דעל דעת כן לא נדר! או אז, השי"ת יתן לו בעצמו את כל צרכי השבת.

ספר "אור קדוש" בשם רבי אורי הכהן מסאמבו

בגדי כהונה

בשבת ישנה הלכה מיוחדת ללבוש בגדי שבת, כמו שאמרו חז"ל (שבת קיג:): "ורחצת וסכת ושמחת שמלותיך", אמר רבי אלעזר: אלו בגדים של שבת. וענין זה נלמד מבגדי כהונה: מנין לשינוי בגדים מן התורה? שנאמר: "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" (שם). הרי לנו, שבגדי שבת הם כעין בגדי כהונה, וכשם שבבית המקדש היו לכהנים בגדים מיוחדים כך בשבת קודש נצטוונו ללבוש בגדי שבת. בדרך כלל, הבגדים מבטאים את פנימיותו של האדם. בגדי כהונה הם בעצם בגדי מלאכים. גבריאל המלאך נקרא "האיש לובש הבדים" כשנכנסים לבית המקדש, כל החיים מרוכזים סביב עבודת השי"ת, ולכן לובשים בגדים של מלאכי אלוקים. בכל ימות השבוע בעל המלאכה לובש בגדים המעידים על מלאכתו הפשוטה, אבל כשמגיעה שבת קודש לובש הוא בגדי מלכות.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

הלכה: ברכה על תפילין של ראש כשמוציא את חבירו

שאלה: מנהג העולם לברך על הנחת תפילין של ראש בלחש, וכמו שהביא בליקוטי מהרי"ח בשם שו"ת רמ"ץ (סימן יג), וכמובא בספר אבני זכרון שכן נהג החוזה מלובלין זי"ע לברך בלחש. מה הדין כשמוציא את חבירו בברכת תפילין האם יברך על של ראש בקול כדי שיענה חבירו על הברכה.

תשובה: הנה טעם המנהג לברך בלחש, נובע ממה שהסתפק הפמ"ג (סימן כה א"א סק"י) אם יש לענות אמן אחר ברכת על מצות תפילין, שהרי מבואר בשו"ע (סימן רטו) דאין עונין אמן אחר ברכה לבטלה, וזה ספק היא. וכתב בקיצור שו"ע (י, ד) דמפני שיש ספק אם השומע יענה אמן, לכן טוב לברך בלחש. וע"ע שו"ת דברי יציב (ח"א סימן פג) שנוהגין לברך בלחש. ומ"מ בשמע ברכה זו, כתב בשו"ת האלף לך שלמה (סימן נז) דיש לענות אמן אחריה, דהאסור רק בעניית אמן יתומה, דהיינו שיודע דהוי בחנם, אבל כל שאינו יודע שהברכה בחנם ועונה מכח ספק, אין בו חשש אמן יתומה.

"שו"ת גמ אני אודך" מאת רבי יקותיאל ליברמן

פתגם: גם על דמעות חל לאו האזהרה: כל תשחית, אם זה לריק.

ספר "שמחלה"

חקירה: אין פורים הקודשים להאכילן לכלבים

שלושה צדדים: הפדיון לא מועיל, או שהוא מועיל אלא אסור לפדות, או שמוותר לפדות אך אסור לתת לכלבים (ברכת אברהם פסחים כט, ד"ה אין פורים)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הדבר היקר שבעולם

רבי יחזל מנובהרדוק היה אומר: הדבר היקר ביותר בעולם הוא העוני, שכן זהו הדבר היחידי בעולם שאי אפשר לקנות בממון.

ספר "חד וחלק" חלק ג'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, בנימין יעקב בן זוהרית רות, דניאל בן רחל.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollet-aixlesbains.fr